

Sprawa C-774/19**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

22 października 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Słowenia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

5 września 2019 r.

Strona powodowa:

A.B.

B.B.

Strona pozwana:

Personal Exchange International Limited

Przedmiot postępowania głównego

Przedmiotem sporu jest ustalenie, czy jurysdykcję mają sądy Republiki Słowenii, czy też sądy Republiki Malty. Decydującą kwestią prawa materialnego jest to, czy opisane okoliczności, które należy wziąć pod uwagę, są objęte zakresem zastosowania przepisu art. 15 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001. Konieczne jest ustalenie, czy powód w postępowaniu głównym zawarł z pozwaną umowę jako konsument, która to umowa nie jest związana z jego działalnością zawodową. Ocena dotycząca jurysdykcji zależy od tego, czy powód może być uznany za konsumenta w rozumieniu prawa Unii.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia prawa Unii, art. 15 rozporządzenia nr 44/2001; podstawę prawną wniosku stanowi art. 267 TFUE.

Pytanie prejudycjalne

Czy art. 15 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że umowę dotyczącą gry w pokera w internecie, zawartą na odległość przez internet przez osobę fizyczną z zagranicznym operatorem gier w internecie i podlegającą ogólnym warunkom umowy rzeczono operatora, można również uznać za umowę zawartą przez konsumenta w celu, który nie może być uważany za jego działalność zawodową lub gospodarczą, jeżeli wspomniana osoba od wielu lat utrzymuje się z osiągniętych w ten sposób dochodów lub z wygranych z gry w pokera, mimo iż nie jest ona formalnie zarejestrowana w odniesieniu do tego rodzaju działalności, a w każdym razie nie oferuje takiej działalności osobom trzecim na rynku jako płatnej usługi?

Przywołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych: w szczególności art. 15.

Przepisy prawa krajowego powołane przez sąd odsyłający

Zakon o pravdnem postopku (kodeks postępowania cywilnego), w szczególności art. 17 i 18

Zakon o varstvu potrošnikov (ustawa o ochronie konsumentów)

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania

- 1 Powód jest pokerzystą, który żąda od pozwanej zapłaty kwoty 226 850,21 EUR, którą wygrał on, grając w pokera na stronie internetowej pozwanej, www.mybet.com, w okresie od 31 marca 2010 r. do 10 maja 2011 r. Pozwana, będąca organizatorką tego kasyna internetowego, zajęła kwoty wygrane w grze i przywłaszczyła je sobie, ponieważ powód, posiadając kilka kont użytkowników, naruszył warunki gry pozwanej.
- 2 Pozwana jest osobą prawną zarejestrowaną jako spółka handlowa, oferującą usługi w zakresie gier hazardowych w internecie, i posiada w tym celu zezwolenie Republiki Malty, w której ma siedzibę. Pozwana oferowała użytkownikom gry hazardowe w internecie również na odległość, za pośrednictwem strony internetowej (www.mybet.com), dzięki czemu skierowała swoją działalność gospodarczą również do Republiki Słowenii.
- 3 Powód jest osobą fizyczną zamieszkałą w Słowenii i korzystającą z usług, które pozwana oferowała mu na odległość za pośrednictwem strony internetowej. Sam powód wskazał, że poprzez grę w pokera zamierzał zabezpieczyć finansowo swoją przyszłość, i został zaliczony do kategorii zawodowych pokerzystów.

Powód nie jest formalnie zarejestrowany w celu wykonywania lub prowadzenia takiej działalności. Dzięki grze w pokera powód zarobił kwotę 227 226,44 EUR, natomiast całkowite obroty z tej działalności były wyższe. Zarabiał on u pozwanej kwotę netto w wysokości 110 EUR za godzinę.

- 4 Rejestrując konto użytkownika na stronie internetowej pozwanej, każdy użytkownik, w tym powód, musiał zaakceptować szczegółowe i ogólne warunki umowy przygotowane jednostronnie przez pozwaną. Użytkownik nie miał żadnego wpływu na treść tych warunków. Ogólne warunki umowy przewidywały m.in., że wszelkie spory wynikające ze stosunku umownego będą rozstrzygane przez sądy Republiki Malty.
- 5 Prawo Republiki Malty i ogólne warunki umowy stanowią, że każdy użytkownik może mieć tylko jedno konto użytkownika u jednego operatora gier hazardowych. Jedno konto użytkownika pozwala na grę tylko tej osoby, na którą zostało ono zarejestrowane. Ponowna rejestracja nie jest dozwolona, podobnie jak korzystanie z konta innego gracza. W przypadku podania nieprawidłowych danych rejestracja takiego gracza nie jest dozwolona, a dokonana rejestracja zostaje natychmiast anulowana. Ogólne warunki umowy przewidują, że w rozpatrywanym przypadku pozwana jest uprawniona do zajęcia środków zgromadzonych na takim koncie kasyna.
- 6 Poprzez otwarcie dodatkowego konta użytkownika powód naruszył warunek posiadania tylko jednego konta użytkownika, który celowo starał się on obejść. W wyniku naruszenia wyżej wymienionych warunków, w dniu 10 maja 2011 r. pozwana zablokowała konto użytkownika powoda i zajęła całą kwotę zgromadzoną przez powoda, wynoszącą 227 226,44 EUR.
- 7 Jednakże zajęcie to, pomimo naruszenia warunków przez powoda, nie było uzasadnione, ponieważ pozwana nie postąpiła w tym względzie w sposób właściwy. Pozwana wiedziała o takim zachowaniu i pozwoliła powodowi grać w pokera, zgadzała się z nim i zaaprobowała owo zachowanie w całości. Mimo iż pozwana od dawna wiedziała o naruszeniach, których dopuszczał się powód, nie zablokowała ona jego konta, ani nie uniemożliwiła mu dalszego grania. W rzeczywistości pozwana zyskała prowizję od gier powoda i ostatecznie przywłaszczyła sobie wszystkie kwoty, które powód wygrał do tego czasu. W świetle powyższego powód ma prawo do otrzymania kwot wygranych w grze, a pozwana jest zobowiązana do ich zapłaty.
- 8 Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo powoda w całości i orzekł, że pozwana powinna zapłacić mu kwotę 226 850,21 EUR wraz z odsetkami za zwłokę.
- 9 Sąd pierwszej instancji orzekł, że powód działał jako konsument poza działalnością zawodową. W ten sposób sąd ów uznał jurysdykcję sądów słoweńskich w świetle miejsca zamieszkania powoda, a mianowicie Republiki Słowenii.

- 10 Od wspomnianego orzeczenia sądu pierwszej instancji uwzględniającego pozew powoda pozwana wniosła apelację do sądu drugiej instancji, który oddalił jej apelację jako bezzasadną i uwzględnił w całości wnioski oraz uzasadnienie przedstawione przez sąd pierwszej instancji.
- 11 Pozwana wniosła skargę kasacyjną (revizija) od wyroku wydanego przez sąd drugiej instancji do Vrhovno sodišče Republike Slovenije (sądu najwyższego Republiki Słowenii). W ramach tej skargi pozwana powołuje się na istotne naruszenia przepisów proceduralnych i błędne zastosowanie prawa materialnego. Pozwana kwestionuje zasadniczo wniosek sądów niższej instancji, że powód był konsumentem działającym poza swoją działalnością zawodową. W swojej odpowiedzi powód zakwestionował zarzuty pozwanej i przychylił się do stanowiska sądów niższej instancji.

Główne argumenty stron postępowania głównego

- 12 Ciążący na pozwanej obowiązek zapłaty powód opiera na okoliczności, że wygrał on wymienioną kwotę jako gracz w pokera w ramach usług kasyna internetowego, które pozwana oferowała jako organizator strony internetowej. Gracze w pokera rejestrują się na stronie internetowej pozwanej i otwierają konto użytkownika, na które dokonują wpłaty środków pieniężnych, które mogą następnie wykorzystać do gry na stronie internetowej lub do zapłaty w dowolnej chwili. Ze względu na to, iż pozwana nienależnie przywłaszczyła sobie środki pieniężne powoda, jest ona zobowiązana zwrócić je powodowi.
- 13 Powód opiera jurysdykcję sądów Republiki Słowenii na tym, że korzystał on z usług kasyna internetowego pozwanej jako konsument, ponieważ działał poza swoją działalnością zawodową. Ma on zatem status konsumenta i, na podstawie art. 15 i 16 rozporządzenia nr 44/2001, ma prawo do wytoczenia powództwa w państwie, w którym ma miejsce zamieszkania.
- 14 Pozwana wnosi o oddalenie pozwu jako niedopuszczalnego ze względu na to, że w niniejszej sprawie nie mają jurysdykcji sądy słoweńskie, lecz raczej sądy Republiki Malty, w której pozwana ma swoją siedzibę. Powód nie miał statusu konsumenta, ponieważ jest zawodowym pokerzystą, który nie ma prawa do ochrony konsumenta.
- 15 W związku z tym pozwana zgodnie z prawem zajęła środki pieniężne powoda, ponieważ naruszył on warunki pozwanej. Ponadto powód, oprócz swojego zwykłego konta użytkownika, posiadał również dodatkowe konto użytkownika, co jest zakazane.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 16 Podniesiona kwestia ma zasadnicze znaczenie, ponieważ od niej zależy ostateczne orzeczenie. Analiza orzecznictwa Trybunału wskazuje, że Trybunał nie

wypowiedział się jeszcze w tej kwestii. Ponadto stosowanie prawa Unii nie jest tak jasne, aby nie pozostawiać miejsca na wątpliwości (zasada *acte clair*). Z innych spraw rozpatrywanych przez Trybunał [C-498/16 (Schrems, ECLI:EU:C:2018:37); C-297/14 (Hobohom, ECLI:EU:C:2015:844); C-441/13 (Hejduk, ECLI:EU:C:2015:28); C-375/13 (Kolassa, ECLI:EU:C:2015:37); C-508/12 (Vapenik, ECLI:EU:C:2013:790); C-218/12 (Emrek, ECLI:EU:C:2013:666); C-419/11 (Česká spořitelna, ECLI:EU:C:2013:165); C-190/11 (Muhlleitner, ECLI:EU:C:2012:542); C-585/08 i C-144/09 (Pammer i Hotel Alpenhof, ECLI:EU:C:2010:740)], które dotyczyły jednak odmiennych okoliczności faktycznych, wynika, że pojęcie konsumenta należy interpretować w sposób autonomiczny i jednolity, ponieważ jest to autonomiczne pojęcie prawa Unii. Ochrona konsumentów ma zastosowanie wyłącznie do będącego osobą fizyczną konsumenta końcowego oraz do umów, których jedynym celem jest zaspokojenie własnych potrzeb jednostki, w ramach prywatnej konsumpcji.

- 17 Należy również wziąć pod uwagę pojęcie konsumenta zawarte w innych istotnych przepisach uzupełniających prawa Unii, na przykład w rozporządzeniu nr 805/2004, w dyrektywach 1999/44/WE i 93/13/EWG oraz w innych przepisach. To samo dotyczy wykładni Trybunału do celów stosowania konwencji brukselskiej z 1968 r. [C-150/77 (Bertrand, ECLI:EU:C:1978:137); C-89/91 (Shearson Lehman Hutton, ECLI:EU:C:1993:15); C-464/01 (Gruber, ECLI:EU:C:2005:32); C-96/00 (Gabriel, ECLI:EU:C:2002:436); C-269/95 (Benincasa, ECLI:EU:C:1997:337) i inne wyroki].
- 18 Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że okoliczności charakteryzujące konsumentów będących osobami fizycznymi nakładają się na okoliczności charakteryzujące wykonywanie działalności gospodarczej lub zawodu. Z tej perspektywy są to różne, lecz występujące jednocześnie istotne okoliczności, które muszą być umieszczone w porządku hierarchicznym i jakościowym zgodnie z prawem Unii. W niniejszej sprawie możliwa jest zarówno interpretacja pojęcia konsumenta zaproponowana przez powoda, jak i przeciwna interpretacja tego samego pojęcia zaproponowana przez pozwaną.
- 19 Obie interpretacje są również pojęciowo odmienne. Z punktu widzenia treści w obu alternatywach jest to kwestia związku między tradycyjnym i bardziej nowoczesnym pojęciem konsumenta a rozumieniem prywatnej lub zawodowej działalności jednostki. Interpretacja przyjęta przez powoda oznacza działalność zawodową jednostki w sensie formalnym, natomiast stanowisko pozwanej pomija sposób wykonywania tej działalności i kładzie nacisk na jej znaczenie dla jednostki.
- 20 Różne wersje językowe niektórych państw członkowskich Unii¹, które różnią się pod względem niuansów, powodują dalszą niejasność. Zakres porównywalnych

¹ **Słoweński:** „V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti [...]” [„Jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia z umowy, którą zawarła osoba,

definicji we wszystkich językach również nie jest całkowicie identyczny. We wszystkich wersjach językowych status konsumenta jest wyłączony w przypadku zawodu jednostki². Ponadto niektóre wersje językowe zawierają dodatkowe elementy słowne. W języku słoweńskim element ten brzmi: „działalność zawodowa”, która odnosi się do technicznego i gospodarczego aspektu napływu środków pieniężnych w sensie nabywania dóbr materialnych. Jest to rozumiane nieco inaczej, jeśli porówna się z angielskim słowem „trade”³, które odnosi się do handlu jako wymiany towarów lub usług w sensie gospodarczego i zorganizowanego rynku. Szerokie znaczenie posiada również niemiecki termin „gewerblich”, który wskazuje na znaczenie charakteru handlowego, ale bardziej w sensie ukierunkowania handlu indywidualnego. W niektórych językach nie są również zawarte opisane dodatkowe elementy słowne oraz istnieje tylko powiązanie z „zawodem” (np. w chorwackiej definicji brak dodatkowych elementów słownych oprócz „zawodu”). Opisana różnorodność językowa świadczy o tym, że przedstawione pojęcie nie jest jednoznaczne pod względem interpretacji językowej, co nie przyczynia się do lepszego zrozumienia art. 15 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001.

- 21 Jest to interesująca kwestia dotycząca obecnej sytuacji życiowej, która ma szerszy zakres. Od wykładni prawa dokonanej przez Trybunał będzie również zależeć późniejsza definicja porównywalnych rodzajów działalności, które już teoretycznie różnią się częściowo od klasycznego pojęcia konsumpcji i które stają się coraz bardziej rozpowszechnione. Przez analogię można by również zaklasyfikować do takich rodzajów działalności zarobkowanie poprzez gry komputerowe lub inne wirtualne rodzaje działalności, które stanowią nowoczesne źródła utrzymania i zawody. W związku z tym, poprzez dokonaną wykładnię, muszą zostać także zakwestionowane niektóre tradycyjne powiązania, które są (były) typowe dla klasycznego pojęcia konsumpcji.

konsument, w celu, który nie może być uważany za działalność zawodową lub gospodarczą tej osoby (...)].

– **Angielski:** „*In matters relating to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession [...]*”.

– **Niemiecki:** „*Bilden ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag, den eine Person, der Verbraucher, zu einem Zweck geschlossen hat, der nicht der beruflichen oder gewerblichen Tätigkeit dieser Person zugerechnet werden kann [...]*”.

– **Francuski:** „*En matière de contrat conclu par une personne, le consommateur, pour un usage pouvant être considéré comme étranger à son activité professionnelle [...]*”.

– **Chorwacki:** „*Ustvarima koji se odnose na ugovor koji sklopa osoba – potrošač, u svrhe za koje se može smatrati da su izvan njezine profesionalne djelatnosti*”.

² W języku słoweńskim „poklic” (zawód); w języku angielskim „profession”; w języku niemieckim „beruflich”; w języku francuskim „professionnelle”; w języku chorwackim „profesionalne”.

³ Online Cambridge dictionary: „*the activity of buying and selling, or exchanging goods and/or services between people*” [...] „*business activity*”.